

Методология за определяне на подпомагането по Интервенция Възстановяване и поддържане на деградирали пасищни територии¹

Определянето на равнищата на подпомагане в България е извършено с помощта на модел за оценка на направените допълнителни разходи и пропуснати ползи, съобразно посочените направления за подпомагане по схемата и на основа конкретните, допустими и изискуеми дейности. Методологията на изчисленията е в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115 и се базира на предоставените фишове за разписаната интервенция от страна на МЗ. Съгласно чл.70 от регламента за стратегическите планове плащанията покриват задължения, които: а) надхвърлят съответните законоустановени изисквания за управление и стандартите за ДЗЕС; б) надхвърлят съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита, или за хуманно отношение към животните, както и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза; в) надхвърлят условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2.

Методологичният подход на изчисленията стъпва на конкретизирането и остойностяването на направените допълнителни разходи и пропуснати ползи, произтичащи от поетите задължения, като се вземат предвид определените целеви стойности. За калкулирането на допълнителните разходи е приложен способ, посочен в чл. 70, т. 4, а именно определянето им като плащания, които ще се отпускат въз основа на допълнително направените разходи и пропуснатите приходи, произтичащи от задължения, като се вземат предвид определените целеви стойности.

Калкулирането и определянето на стойността на производствените и икономически показатели се базира на официални източници на ценова и пазарна информация като Министерство на земеделието, отдел „Агростатистика“ и Национален статистически институт. Използвани са и данни от научно-изследователски разработки и други реферирани публикации, както и експертни оценки, основно там, където липсват официални данни. Ползвана е и базата данни от проектното моделиране, събрана от Центъра за икономически изследвания в селското стопанство – САРА и в Институт по аграрна икономика. Изчисленията са актуализирани с наличните данни за периода 2021 г. до второ тримесечие на 2022 г., като основната част от актуализацията обхваща цените на вложенията и крайната продукция, като поради липса на данни за използваните количества и производителността, тези показатели са базирани на последни налични и на експертни разчети. Логическата линия на изчисленията, заложила в методологическия подход за определяне на подпомагането по интервенцията се основава на допускането, че възстановяването и поддържането на деградирали пасищни територии изисква допълнителни разходи, които не носят преки ползи. Поради тази причина, земеделските производители следва да бъдат компенсирани за необходимостта от ежегодно извършване на допълнителни вложения.

Интервенцията въвежда връзки с условността по отношение спазването на законовите изисквания за управление (ЗИУ) - ЗИУ 2, съгласно законодателството на Съюза и стандартите на ДЗЕС 1, неразделна част от система от предварителни условия, както и национални стандарти. Агроекологичните ангажменти надхвърлят

¹ Преглед и обосновка проф. Светлана Александрова, преизчисляване - доц. Божидар Иванов

минималните изисквания за използване на торове и ПРЗ, както и задължителни изисквания, установени в националното законодателство. Интервенцията надгражда изискванията на ДЗЕС 1 в качествен план по отношение поддържането на благоприятния статус на пасищните площи. ДЗЕС 1 изисква поддържане на съотношението на постоянно затревените площи към общата земеделска площ на национално ниво. Надгражда се в качествен аспект и по отношение на състоянието на постоянно затревените площи и въвежда режим за благоприятно управление на тревни площи и постоянно затревените площи. Мярката предвижда не само да се запази площта, но и върху нея да се приложат подходящи, съобразени с нуждите на тревните площи практики по управление. Пасищните площи, трябва да са на разположение за ползване на бенефициента за не по-малко от 5 години. Повърхностното подновяване на деградирали терени да се осъществява чрез влагане на треви и тревни смеси (включително бобови) от одобрените видове по утвърден Списък. Сеитбата се извършва по дефинирана технология за подсяване, през първата година от ангажимента с разрешени за използване в биологичното производство торове. Извършва се през първата година от ангажимента и при необходимост се извършва допълнително подсяване на площите през следващите години на ангажимента. След всеки пасищен цикъл на сеитба може да се налага извършване на косене.

Подходът за изчисляване на актуализацията е като компенсаторно плащане, в съответствие с разпоредбите на чл. 82 от Регламент (ЕС) 2021/2115. Алгоритъмът включва следните показатели:

Еднократни разходи за почвообработка при създаване на пасище, мери и ливади (ПМЛ) - включват разходите по подготовка на почвата за сеитба на треви и тревни смеси. Като референтен се възприема варианта на използване на тревни смеси подходящи за специфични местни условия, с по-лоши почвено-климатични условия. Остойносттаването им се основава на научноизследователска литература, актуализирани на основа експертни оценки и технологични карти.

Разходи за труд при създаване на ПМЛ – съобразно предложения във фиша на интервенцията подход за поддържане на пасищата „повърхностно подобряване без механична обработка“ са предвидени разходи за ръчен труд при създаване и/или подобряване на състоянието на пасищните площи. Изчисленията са направени на основа технологични карти и експертни оценки. Остойносттаването е по данни от НСИ и на проучвания и наблюдения за разходите за подобна категория труд в сектора.

Еднократни разходи за семена и засяване - включват разходите за сеитба и за закупуване на семена от тревни смеси и многогодишни бобови треви. Разходите за семена са формирани от произведението на посевната норма за засяване на културите и цените на семената. Посевната норма се определя по данни от научни изследвания и технологични карти. Ценовата информация е с източник НСИ. Разходите за засяване са изчислени по технологични карти и остойностени по данни от Системата за земеделска счетоводна информация.

Ежегодни разходи по поддържане и култивиране на ПМЛ – калкулирани са годишните разходи за косене и необходимите ръчни обработки през периода на вегетация. Остойносттаването е извършено по данни от Системата за земеделска счетоводна информация и технологични карти.

Алгоритъмът за изчисляване на компенсаторното плащане е представен в таблица 1.

Таблица 1. Алгоритъм за определяне на компенсаторно подпомагане по направление „Задължения в областта на околната среда и климата и други задължения в областта на управлението“, специфицирана като интервенция „Възстановяване и поддържане на деградирани пасищни територии”

Възстановяване и поддържане на деградирани пасищни територии			
Еднократни разходи за почвообработка при създаване на ПМЛ	1	лв/ха	290,00
Разходи за труд при създаване на ПМЛ	2	лв/ха	165,00
Еднократни разходи за семена и засяване	3	лв/ха	350,00
Ежегодни разходи за използване на биологични и нехимични подобрители за подхранване	4	лв/ха	90,00
Ежегодни разходи по поддържане и култивиране на ПМЛ	5	лв/ха	145,00
Компенсаторно плащане на хектар за възстановяване и поддържане на деградирани пасища	$6=(1+2+3)/5+4+5$	лв/ха	396,00
	$7=5/1,95583$	евро/ха	202,47